

УДК 351.83

А.Л. Шевцов

здобувач
Харківський регіональний інститут державного управління НАДУ
при Президентові України

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ ЯК ОСНОВНА ФУНКЦІЯ МІГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ

У статті досліджено фактори, що впливають на державну міграційну політику, а також її основні принципи та функції. Визначено, що пріоритетним є вдосконалення державного регулювання імміграційних процесів.

Ключові слова: міграційна політика, міграційні процеси, державне регулювання, демографічна ситуація, біженці, іноземна робоча сила.

I. Вступ

Для України державне регулювання міграційних процесів є відносно новим явищем. Проблема полягає в необхідності розробки стратегії поточної та перспективної міграційної політики. Оскільки міграційні процеси є досить вагомим фактором впливу на демографічну ситуацію, формування національного й регіональних ринків праці, то держава повинна чітко визначити свою міграційну політику, яка б дала змогу не тільки успішно вирішувати повсякденні проблеми міграції, а й впливати на її причини.

Питанням державного регулювання міграційних процесів присвячено чимало наукових праць як вітчизняних, так і зарубіжних учених. Теоретичні засади впливу держави на міграційні процеси розробляли М. Денисенко, В. Іонцев, В. Моїсеєнко, В. Переведенцев, І. Прибиткова, Т. Регент, Л. Рибаківський, Ю. Римаренко, О. Хомра, Б. Хорєв та ін. Віддаючи належне їх науковим напрацюванням із цієї проблематики, слід зауважити, що дослідження міграційної політики в Україні ще не має координованого й системного характеру. Розробки із цієї проблематики слабо узгоджуються між науковими установами та окремими дослідниками. Далеко не всі актуальні питання міграційної політики стали об'єктом вивчення.

II. Постановка завдання

Метою цієї статті є дослідження сучасних факторів, що впливають на державну міграційну політику; з'ясування її основних принципів і функцій; визначення напрямів удосконалення державного регулювання міграційними процесами.

III. Результати

Міграційна політика є самостійним напрямом державної політики, що тісно пов'язана з її складовими як внутрішнього, так і зовнішнього характеру. Вона є елементом політики народонаселення та одним із

засобів проектування чисельності та структури населення й трудових ресурсів, частиною соціально-економічної політики, інструментом досягнення її цілей. Міграційна політика, спрямована на планування руху населення, виконує функції контролю за ним і є реакцією держави на стихійні переміщення людей.

На думку О. Хомри, міграційна політика – це комплекс розробок і заходів, спрямованих на формування необхідних потоків і необхідної інтенсивності міграції населення [11, с. 50]. Близьке до цього визначення надає Б. Хорєв, який визначає міграційну політику як систему умов, заходів управління міграційним рухом населення [12, с. 43]. В. Моїсеєнко розглядає міграційну політику у вузькому і широкому значенні як дії держави, пов'язані з упорядкуванням міграційних процесів [7]. Підсумовує ці підходи до визначення міграційної політики Л. Рибаківський, який вважає міграційну політику системою загальноприйнятих на рівні управління ідей і концептуально об'єднаних засобів, за допомогою яких, перш за все держава, а також інші суспільні інститути, дотримуючись певних принципів, припускають досягнення поставлених цілей [9, с. 36].

Під міграційною політикою Б. Горрансон має на увазі політику, що реагує на переміщення людей з країни в країну. Тобто вона має справу як з в'їздом у країну, так і з виїздом з неї та з тими, кому дозволено залишитися в країні [1, с. 34]. На думку Л. Мармора, міграційна політика – це перш за все відносини та поєднання інтересів держави, суспільства й людини у вирішенні проблем, пов'язаних з перетином кордонів (внутрішніх і зовнішніх) та співвідношенням прав мігрантів і корінного населення [4, с. 13]. І. Івахнюк дає таке визначення: міграційна політика – система засобів, за допомогою яких держава регулює потоки мігрантів для досягнення цілей, що відповідають інтересам розвитку суспільства [3].

Таким чином, міграційна політика, на думку дослідників, являє собою систему загальноприйнятих на рівні державного регулювання ідей та концептуально об'єднаних заходів, за допомогою яких, перш за все держава, а також її суспільні інститути, дотримуючись певних принципів, планують досягнення цілей, адекватних як цьому, так і наступному етапу розвитку суспільства. Державне регулювання міграції здійснюється в межах міграційної політики й співвідноситься з нею як загальне та особисте.

Міграційна політика не тільки посідає конкретне місце в системі державного регулювання міграційними процесами, а й перебуває в контексті соціальної політики в цілому. Міграційна політика за своєю суттю має територіально-диференційований характер. Вже одне те, що в різних місцевостях, об'єднаних за регіональним або типологічним принципом, існують різні міграційні проблеми, свідчить про те, що цілі міграційної політики та напрями їх досягнення різні. Серед фахівців існує думка, що політика, в тому числі і міграційна, – це та чи інша система заходів. Але не можна обмежувати політику лише системою заходів. Крім них, вона включає уявлення, ідеї, цілі, для яких здійснюється та чи інша політика.

Міграційна політика – це, перш за все, вплив на міграційну поведінку, яка є одним з видів, елементів соціальної поведінки, сукупністю дій чи вчинків, які логічно приводять до міграції населення. Будь-яка поведінка утворюється з набору стереотипів, що формуються неоднозначно, складно. Міграційна політика проводиться, перш за все, так, щоб впливати на умови, що формують міграційну поведінку. Міграційна поведінка зумовлена способом життя, реальною соціальною практикою, розподілом робочих місць, відмінностями в умовах життя населення [10].

Міграційна політика в широкому значенні слова повинна впливати на сукупність усіх факторів: стан сфери зайнятості, відмінності в умовах життя населення, спосіб життя населення, щоб через них впливати на міграційну поведінку людини. У вузькому значенні слова міграційна політика впливає тільки на механізм міграційного руху.

Міграційна політика реалізується на різних рівнях залежно від параметрів її суб'єктів. При цьому всі учасники міграційної політики розглядаються як її суб'єкти в різних ступенях активних елементів цієї діяльності. Серед суб'єктів міграційної політики можуть бути як органи державної влади та місцевого самоврядування, так і громадські організації, підприємства, малі соціальні групи, окремі індивіди. Будь-яка сім'я або окрема людина, що беруть участь у міграційному процесі, вибудовують свою міграційну поведінку з урахуванням вимог зовні-

шнього середовища, власних потреб та наявних ресурсів, тим самим здійснюючи власну міграційну політику. Міграційна політика проводиться на рівні окремих господарюючих суб'єктів, які залучають мігрантів до роботи й стимулюють для цього їх переселення. Свою міграційну політику в межах чинного законодавства проводять громадські організації.

На рівні розробки й реалізації державної міграційної політики діють, в першу чергу, Президент України, Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, Державна міграційна служба України, Міністерство закордонних справ України, Служба безпеки України, Прикордонна служба України, Міністерство внутрішніх справ України, Міністерство соціальної політики України, Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, органи місцевого самоврядування.

У міграційній сфері головним завданням органів державної влади та місцевого самоврядування є врахування інтересів усіх суб'єктів, поєднання всіх рівнів міграційної політики при збереженні балансу між ними. Державна міграційна політика повинна орієнтуватися не тільки на все суспільство, але й на суспільства окремих регіонів, на потреби й цінності окремої особистості.

У сучасному державному регулюванні міграційних процесів спостерігається відсутність багаторівневого підходу, помітні перекоски в бік того чи іншого рівня. Так, у прагненні слідувати інтересам усієї держави, які, безсумнівно, є вкрай важливими, часом без належної уваги залишаються самі мігранти та їхні родини, не враховуються позиції регіонів.

Потрібно зазначити, що демографічний спад та відтік власної робочої сили за кордон зумовлюють орієнтацію державної міграційної політики на залучення в Україну зарубіжних мігрантів для стабілізації економіки держави за рахунок іноземної робочої сили. Однак питання про те, який вплив іммігранти матимуть на соціум окремих регіонів, а в результаті на соціальну систему всієї країни, практично не враховується в реалізації державної міграційної політики. Зауважимо, що поки імміграція в основному приховує в собі латентні конфліктні засади, формуючи в ряді регіонів зони можливих зіткнень переселенців і представників суспільства, яке приймає. У результаті турбота про економічну безпеку всієї держави у вигляді активного залучення іммігрантів може обернутися серйозною загрозою безпеці регіонів і як наслідок – держави в цілому.

Уявлення про державну міграційну політику як про систему, що складається з безлічі різних елементів, дає змогу побачити її багатоплановість. Виділені вище рівні цієї системи є лише одним з її планів або вимі-

рювань. Саме багатоплановість не дає можливості зводити цю діяльність до будь-яких універсальних схем і перетворює міграційну політику в мистецтво поєднання, урівноваження інтересів учасників міграційних процесів.

Міграційна політика держави в процесі своєї реалізації так чи інакше зачіпає всі умови, що визначають міграцію. Саме тому у своєму повноцінному втіленні вона може бути тільки комплексною, системною. Неможливо регулювати міграційні процеси без впливу на складові якості в країні. До цих складових, як відомо, належать рівень цінностей та потреб соціуму, груп і особистостей, їх рівень життя (рівень доходів, розвиненість соціальної інфраструктури, в першу чергу житловий потенціал і система зайнятості населення).

У такому ракурсі міграційна політика є елементом соціальної політики. Зауважимо, що соціальна політика є системним елементом усієї державної політики в цілому. Тим самим ми підкреслюємо системні основи міграційної політики, звертаючи увагу на те, що неможливо впливати тільки на міграційний рух, не зачіпаючи інші системні елементи. Питання в тому, які з них є визначальними в цій ситуації. Це питання вказує на конкретно-історичну зумовленість пріоритетів державної міграційної політики, тому структура міграційної політики протягом, наприклад, двох сторіч представлена поєднанням різних парадигм і методологій для вирішення тих чи інших завдань, висунутих конкретним історичним періодом. Зараз міграційні процеси приховують у собі загрозу національній безпеці країни, розмиваючи її межі й соціальну структуру, завдаючи економічних збитків державі. Тому методологія державного регулювання міграції має бути підпорядкована вирішенню цих проблем.

Узагальнюючи погляди науковців та фахівців стосовно принципів, на яких повинна будуватися сучасна міграційна політика, можна запропонувати такий ієрархічний порядок, у якому їх потрібно застосовувати:

1) системності – виражається в урахуванні при проведенні міграційної політики взаємозв'язку всіх сфер суспільного життя, включаючи правоохоронну, а також у пріоритеті розвитку соціальної сфери, що є основним орієнтиром суспільного розвитку, й критерієм оцінювання досягнень у ході будь-якого реформування;

2) комплексності – передбачає максимально повне врахування при проведенні міграційної політики різних факторів соціальної реальності, розуміння впливу різноспрямованих суспільних процесів на міграцію, співвіднесення цілей і завдань міграційної політики з основними потребами та інтересами людей у цій сфері;

3) об'єктивності – означає орієнтацію міграційної політики на врахування базових соціально-економічних тенденцій розвитку суспільства, фактора невизначеності та ймовірності соціальної динаміки, співвіднесення формулювання цілей міграційної політики реальним цілям соціальних систем, потребам та інтересам груп, спільнот, асоціацій, особистості;

4) науковості – означає проведення міграційної політики на основі сучасних методів наукового знання, що дають змогу здійснювати ефективну соціальну діагностику, прогнозування, планування та моделювання міграційних процесів;

5) перспективності – передбачає проведення міграційної політики у випереджальному ключі, на основі наукових прогнозів, що не претендують на вичерпне передбачення майбутнього, але формують її стратегічні цілі й завдання;

6) ситуативності – передбачає орієнтацію міграційної політики на вивчення та розробку технологій “зняття” конкретних суперечностей і соціальних проблем, спрямованість на реальну соціальну дійсність розвитку міграційних процесів;

7) законності – дає змогу говорити про наявність відпрацьованих і закріплених процедур проведення міграційних процесів, що не порушують права громадян;

8) своєчасності – означає оперативне вирішення назрілих міграційних проблем відповідності базовим суспільним потребам та інтересам на основі розвинутої системи соціально-правових технологій, спрямованих на постійний моніторинг міграційних процесів;

9) інноваційності – передбачає орієнтацію міграційної політики на розкриття й розвиток позитивного потенціалу міграційних процесів, варіативності, гнучкості відповідно до вимог зовнішнього середовища.

Структура міграційної політики визначається факторами, що впливають на міграцію й визначають сьогодні актуалізацію міграційної проблематики в житті суспільства, в теорії та практиці державного управління. Міграційна політика повинна містити програми, спрямовані на регулювання економічних процесів, з орієнтиром на дотримання міграційного балансу. Найбільш актуальними тут виявляються питання зайнятості, оскільки саме цей фактор істотно впливає на просторові переміщення населення.

Міграційна політика у сфері зайнятості населення покликана сприяти усуненню територіальних розбіжностей між попитом і пропозицією на кваліфіковану робочу силу, захисту внутрішнього ринку праці, пом'якшенню напруженості на ринку праці за рахунок тимчасового використання робочої

сили за кордоном, захисту трудових прав та інтересів мігрантів.

Зараз однією з найважливіших складових діяльності Міграційної служби є забезпечення ефективного контролю за трудовою міграцією. Суттєвим кроком у вирішенні проблем цієї сфери стало створення єдиної системи імміграційного контролю та введення міграційних карт [5].

Саме трудова міграція, зумовлена дією економічного чинника, найчастіше перетворюється в нелегальну. Лише невелика частина нелегальних мігрантів притягується до відповідальності, переважна більшість залучені в діяльність тіньового сектора економіки, завдаючи тим самим колосального збитку державному бюджету.

Поява нелегальних мігрантів більшою мірою є наслідком відсутності комплексності в міграційній політиці. Зупинити нелегальну міграцію самими лише заборонними заходами неможливо. Пріоритет у вирішенні цієї проблеми слід віддавати методам стимулювання легальної міграції. Мова йде про диференційоване врахування інтересів потенційних іммігрантів і створення умов, які дають ряд соціальних та економічних переваг для міграції й здійснення трудової діяльності на легальних підставах.

Значущим напрямом сучасної міграційної політики є державне регулювання процесів, пов'язаних з біженцями. Ситуація в цій сфері багато в чому визначається політичним фактором. Особи, які шукають притулку в Україні, прибувають в основному з країн зі складною соціально-політичною ситуацією. При цьому, як зазначають фахівці Міграційної служби, частина іноземців намагається використовувати правовий притулок для незаконного перебування в країні. Відомо, що найчастіше злочинці й терористи використовують інститут надання притулку для того, щоб уникнути правосуддя. Останнім часом усе частіше іноземні громадяни, які були затримані на території України у зв'язку з оголошенням їх у міжнародний розшук за скоєння тяжких злочинів на батьківщині і підлягають екстрадиції, звертаються з клопотаннями про визнання їх біженцями [8].

У реальності міграційна політика щодо біженців об'єктивно не зачіпає причин, що викликають появу такого типу мігрантів, тому ця категорія мігрантів, імовірно, буде існувати досить довго. Оцінки експертами перспектив розвитку світової цивілізації переконують у тому, що будуть зростати потоки біженців і вимушених переселенців, які викликані політичними причинами. У зв'язку з цим, поряд з удосконаленням процедури надання статусу біженця, одним з актуальних елементів міграційної політики щодо біженців є прогнозування кількісних і якісних параметрів можливих потоків вимушених

мігрантів і резервування ресурсів для їх об'їштування.

На сьогодні дедалі більшої значущості набуває культурна складова політики держави в міграційній сфері. Це пов'язано з усвідомленістю органами державного регулювання міграційних процесів необхідності максимального врахування культурного фактора в соціальних процесах. Групи мігрантів, будучи носіями різних культур і субкультур, здатні справляти вирішальний вплив на подальший соціально-економічний розвиток території заселення. Необхідно враховувати, що міграційні процеси найчастіше створюють загрозу культурній безпеці соціумів регіонів і соціальній системі всієї країни. Основним завданням міграційної політики в збереженні культурної безпеки мігрантів і місцевого населення є підтримка "оптимальних міжетнічних дистанцій в умовах прискореної трансформації етнічної структури" [8]. Одним з головних елементів "культурної" складової міграційної політики є програми формування толерантної поведінки особистостей і соціальних груп. Взаємна терпимість мігрантів і місцевого населення щодо проявів чужої культури є найважливішою умовою благополучної соціально-психологічної адаптації переселенців і збереження культурної безпеки держави.

Представлений напрям безпосередньо пов'язаний із соціально-психологічним розділом державної міграційної політики. Основним об'єктом психологічних програм регулювання міграційних процесів є процес адаптації та інтеграції мігрантів і населення, що приймає. Ступінь адаптованості одних і других визначає як соціально-економічну віддачу мігранта на новій території, так і його закріпленість за місцем поселення.

Суттєву роль у процесі розробки та реалізації державної міграційної політики відіграє екологічний фактор. Неконтрольовані, стихійні міграційні процеси здатні викликати дисбаланс не тільки в соціально-економічній системі, а й в екологічній. Слабо регульована міграція породжує додаткові стимули для стихійного розвитку міської інфраструктури, що створює вибухонебезпечні суперечності між навколишнім природним середовищем і людиною [10]. У зв'язку із цим необхідно звернути увагу на те, що всі програми регулювання міграційних процесів повинні будуватися з урахуванням аналізу можливих екологічних наслідків, викликаних міграцією. Екологічний фактор необхідно враховувати при визначенні схем розселення мігрантів.

У своїй функціональній структурі державна міграційна політика містить функції, притаманні будь-якій політичній діяльності, з особливостями, зумовленими об'єктом, у цьому випадку міграційними процесами. Найбільш загальними функціями є ідеологі-

чна, організаційна, координаційна, регулятивна, комунікативна. У списку загальнополітичних функцій міграційної політики особливу роль відіграє регулювання міграційних процесів.

IV. Висновки

Розуміючи, що можливості державного регулювання сучасними міграційними процесами досить обмежені внаслідок їх високої інертності й зумовленості всією історією людства, чільну роль у міграційній політиці відіграє регулювання як м'який коригувальний вплив на об'єкт управління. Державне регулювання міграції має ґрунтуватися здебільшого на соціологічному аналізі, в результаті якого повинно виникнути чітке уявлення про якісний стан міграційних потоків. Це передбачає знання суб'єктом державного регулювання структури міграційного потоку, основних соціальних груп, що його утворюють, мотивації мігрантів та груп, а також їх цінностей, потреб, інтересів, професійних параметрів учасників міграцій. Якісний аналіз дає змогу виділити серед мігрантів тих, чиє переселення може становити найбільший інтерес для країни та її регіонів. Правда, попередньо необхідно з'ясувати, які мігранти потенційно найбільш корисні в плані соціально-економічного розвитку держави та її регіонів. Іншим важливим інформаційним моментом є уявлення про соціально-економічні умови, що приваблюють певні категорії мігрантів.

Здійснюючи постійний моніторинг якісних параметрів міграційних процесів, держава може й повинна впливати на структуру потоку мігрантів, підтримуючи переселення представників певних категорій населення. Заборонні заходи можуть використовуватися тільки як протидія порушникам міграційного законодавства. Селективна міграційна політика не повинна порушувати механізми самоорганізації міграційних процесів, надаючи змогу державі забезпечувати свої соціально-економічні інтереси. Ці інтереси спрямовані, насамперед, на підвищення якості життя населення країни.

Список використаної літератури

1. Горрансон Б. Составные элементы национальной миграционной политики / Б. Горрансон // Миграция и миграцион-

- ная политика: материалы семинара, Москва, 13–17 июля 2012 г. – М.: MOM, 2012. – С. 42–46.
2. Денисенко М.Б. Миграциология: [учеб. пособ.] / М.Б. Денисенко, В.А. Ионцев, Б.С. Хорев. – М.: Изд-во МГУ, 2009. – 296 с.
  3. Ивахнюк И.В. Международная трудовая миграция: учеб. пособ. / И.В. Ивахнюк. – М.: ТЕИС, 2005. – 288 с.
  4. Мармора Л. Миграция в контексте социально-экономической политики / Л. Мармора // Миграция и миграционная политика: материалы семинара, Москва, 13–17 июля 2012 г. – М.: MOM, 2012. – С. 37–41.
  5. Міграційні процеси в сучасному світі: світовий, регіональний та національний виміри: (Понятійний апарат, концептуальні підходи, теорія практика): [енциклопедія] / за ред. Ю. Римаренка. – К.: Довіра, 2008. – 912 с.
  6. Міграційний рух населення [Електронний ресурс]: офіційний сайт Державної служби статистики України. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
  7. Моисеенко В.М. Некоторые вопросы управления миграционными процессами населения / В.М. Моисеенко // Вопросы теории и политики народонаселения. – М.: Статистика, 1970. – С. 130–140.
  8. “Нетрадиційні” іммігранти у Києві: сім років потому / за заг. ред. Я.М. Пилинського. – К.: Стілоос, 2009. – 280 с.
  9. Рыбаковский Л.Л. Миграционная политика России: теория и практика / Л.Л. Рыбаковский // Современные проблемы миграции в России: материалы общероссийской научной конференции, 11–13 ноября 2008 г. – М., 2008. – 90 с.
  10. Тиркало В.Б. Міграційні процеси у світі, їх причини та наслідки [Електронний ресурс] / В.Б. Тиркало // Українська Школа Бізнесу “HaШE”. – Режим доступу: <http://ubs-nashe.com.ua/docs/migration.pdf>.
  11. Хомра О. Миграция населения: питання теорії, методики дослідження / О. Хомра. – К.: Наук. думка, 1999. – 146 с.
  12. Хорев Б.С. Региональная политика в СССР: экономически-географический подход / Б.С. Хорев. – М.: Мысль, 1989. – 283 с.

Стаття надійшла до редакції 27.06.2013.

Шевцов А.Л. Государственное регулирование миграционных процессов как основная функция миграционной политики

В статье исследованы факторы, влияющие на государственную миграционную политику, а также ее основные принципы и функции. Определено, что приоритетным является совершенствование государственного регулирования иммиграционных процессов.

Ключевые слова: миграционная политика, миграционные процессы, государственное регулирование, демографическая ситуация, беженцы, иностранная рабочая сила.

Shevtsov A. State regulation of migration as the main function of migration policy

Problem setting. *For Ukraine, the state regulation of migration is a relatively new phenomenon. The problem is the need to develop a strategy for current and future migration policy. Since migration is a very significant factor influencing the demographic situation, the formation of national and regional labor markets, the state must clearly define its migration policy that would allow not only to cope with the daily challenges of migration, but also to influence the causes of it.*

Paper objective. *The purpose of this paper is to study the current factors affecting the state migration policy and determine its basic principles and functions and identify improvement of state regulation of migration processes.*

Paper main body. *Migration policy is a separate area of public policy, which is closely related to its constituents both internal and external. It is part of population policy and a means of projecting the size and structure of the population and labor - part of the socio-economic policy instruments in achieving its objectives. Migration policy to planning population movement control functions for him and the state is a reaction to natural movement of people.*

Migration policy is not only a specific place in the system of state regulation of migration processes, but is in the context of social policy in general. Migration policy is inherently geographically differentiated character. The mere fact that in different areas, combined with the regional, or typological, principle, there are various migration issues suggests that migration policy goals and directions for achieving them are different. Among experts there is a view that policy, including migration - is one or the other system events. But not be limited only to system policy measures. Besides, it includes the idea, ideas, goals, in the name of which the one or another policy.

Conclusions of the research. *Realizing that features modern state regulation of migration is very limited due to their high inertia and conditioning of the entire history of mankind, the leading role in immigration policy, we attach it to regulation as a mild corrective influence on the management object. State regulation of migration should be based primarily on sociological analysis, in which should have a clear idea about the qualitative status of migratory flows. This requires knowledge of the subject of state regulation of migration flow patterns, major social groups that constitute it, motivate workers and groups and their values, needs, interests and professional settings participants migrations. Qualitative analysis allows us to distinguish among those workers whose relocation may be of the greatest interest for the country and its regions. However, pre-need to find out which migrants are potentially most useful in terms of socio-economic development of the country and its regions. Another significant point is the idea of information on the socio-economic conditions that attract certain categories of workers.*

With constant monitoring of quality parameters of migration, the state can and should influence the structure of the flow of migrants, supporting migration of members of certain groups. Prohibitory measures can only be used as counter violators of immigration legislation. Selective migration policies must not violate the self-organization mechanisms of migration, allowing the state to ensure their social and economic interests. These interests are directed primarily at improving the quality of life of the population.

Key words: *migration policy, migration, government regulation, demographics, refugees, foreign labor.*